

De Popcoalitie
Postbus 929
1200 AX Hilversum

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de minister
Mevrouw dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Hilversum, 18 mei 2015

Betreft: Reactie op *Agenda Cultuur*

Geachte mevrouw Bussemaker,

De afgelopen jaren heeft popmuziek een steviger plaats gekregen binnen het overheidsbeleid. De investeringen in het muziekonderwijs op basisscholen en in talentontwikkeling, de verruiming van de *Regeling Nieuwe Makers* bij het Fonds Podiumkunsten en het feit dat popmuziek is opgenomen in het topsectorenbeleid, zijn goede ontwikkelingen. Wij zijn blij met de steun en erkenning die popmuziek daarmee krijgt, maar zien ook mogelijkheden voor verdere verbeteringen. In de *Agenda Cultuur* wordt popmuziek nauwelijks genoemd; met deze brief hopen wij de unieke plaats die popmuziek inneemt in het culturele landschap nader te duiden, en doen we een aantal voorstellen om knelpunten op te heffen waardoor popmuziek een nog grotere bijdrage kan leveren aan de creatieve economie, talentontwikkeling en podiumkunst.

Popmuziek

Popmuziek is een veelzijdige kunstvorm, die opereert op het snijvlak van cultuur en economie. Podia en festivals spelen daarin een doorslaggevende rol als ontmoetingsplek, showcase en als onderdeel in een keten. Ze leveren een grote bijdrage aan de talentontwikkeling: driekwart van de optredens op Nederlandse poppodia is van Nederlandse artiesten¹. Popmuziek is ook een dynamische en innovatieve kunstvorm. Illustratief is hoe in korte tijd Spotify en YouTube de nieuwe verspreiders zijn geworden van popmuziek. Als onderdeel van de creatieve sector levert muziek ook een belangrijke bijdrage aan de werkgelegenheid. De Nederlandse popmuziek is een ecosysteem dat zowel in culturele als economische zin veel rendement oplevert. Zolang je aan de onderkant blijft zaaien en het systeem intact laat, werpt het vruchten af. Dat de Raad voor Cultuur in haar advies popmuziek nauwelijks noemt en geen aandacht heeft voor de specifieke knelpunten die de Nederlandse popmuzieksector kent, is dan ook teleurstellend. Met het juiste overheidsbeleid en op onderdelen enige financiële steun kan veel meer bereikt worden.

De issues waarvoor wij uw aandacht vragen zijn de muziekexport, de verankering van popmuziek in de BIS, het podiumbeleid als cruciale schakel in cultuuronderwijs en de rol van steden en podiumbeleid in talentontwikkeling. Bovendien vragen wij uw aandacht voor het onderscheid dat de Raad voor Cultuur lijkt te maken tussen popmuziek en andere

¹ <http://www.vnpf.nl/dossiers/facts-figures/poppodia-in-cijfers-2013>

cultuurvormen, en waarschuwen we voor het al te gemakkelijk omgaan met uitzonderingen op het auteursrecht.

1. Internationalisering/muziekexport

Popmuziek is een internationale kunstvorm. Nederlandse popmuziek concurreert, met succes, met het internationale repertoire, zowel op de eigen markt als in het buitenland. De Europese Commissie heeft in haar Strategie voor de Digitale Interne Markt stevige ambities neergelegd om de toegang tot cultuur op internet te bevorderen² en de regionale belemmeringen op te heffen. Dit betekent dat de concurrentie steeds meer zal toenemen. In het krachtenveld van de internationale muziekwereld wordt muziek niet alleen een succes door de kwaliteit van de liedjes en de productie; in belangrijke mate is het een B2B-markt waarbij het direct benaderen van marktpartijen vaak de sleutel is tot meer succes. Op het gebied van elektronische dancemuziek is Nederland heel succesvol. Ook in andere genres doet Nederlandse pop en rock het goed en liggen er zeker kansen.

Op dit moment ontbreekt een structurele voorziening voor het opbouwen van duurzame internationale carrières van opkomende Nederlandse popartiesten. De Raad voor Cultuur concludeert dat het Fonds Podiumkunsten en het Fonds Creatieve Industrie, door hun sectorspecifieke indeling, kansen ontnemen voor interdisciplinaire aanvragen. Ook wij pleiten op dit punt voor meer synergie. De popmuzieksector is gebaat bij een regeling voor exportbevordering die de specifieke eigenschappen van popmuziek in ogenschouw neemt en daarop inspeelt. Wij vragen u dit mee te nemen in uw overweging voor de nieuwe indeling van subsidieregelingen bij de fondsen.

2. Popmuziek in de basisinfrastructuur

De Raad voor Cultuur constateert terecht dat de popmuziek deel uitmaakt van de noodzakelijke culturele infrastructuur. Desondanks zijn alle popinstellingen, zowel productiehuisen als presentatie-instellingen, in de huidige beleidsperiode uit de basisinfrastructuur (BIS) verdwenen. Wij delen de visie van de Raad voor Cultuur dat de BIS hierdoor geen goede afspiegeling geeft van de Nederlandse cultuur. De Raad voor Cultuur adviseert de BIS te laten bestaan uit een beperkt aantal instellingen met een groot (inter)nationaal belang. Ook signaleert de Raad dat festivals meer ruimte moeten krijgen. Beide adviezen onderschrijven wij. De Nederlandse popmuzieksector kent met het Amsterdam Dance Event en Eurosonic/Noorderslag twee toonaangevende internationale platforms die in aanmerking komen voor opname in de BIS. Structurele ondersteuning is op zijn plaats omdat zij opkomende talenten presenteren, hen helpen bij het opbouwen van een duurzame internationale carrière, een marktplaats bieden voor de internationale creatieve sector en zo de Nederlandse netwerkrol verstevigen.

3. Rol steden en podiumbeleid in talentontwikkeling

De Raad voor Cultuur beschrijft de leidende rol die steden en regio's hebben in de vorming van cultuurbeleid. In de popmuziek is door de gemeentelijke financiering van poppodia een versnippering en fragmentatie in het beleid ontstaan, die de kwaliteit van de landelijke popinfrastructuur geen goed doet. Inzet op talentontwikkeling verschilt van stad tot stad, waardoor de kansen voor opkomende muzikanten ongelijk verdeeld zijn. Wij pleiten daarom voor meer samenhang tussen het podiumbeleid van gemeenten, en hopen op een actievere rol van de VNG in dit verband.

² http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/docs/dsm-communication_en.pdf

Talentontwikkeling in de popmuziek is een keten waarin muziekscholen, poporganisaties, podia, festivals, coaches, boekers, labels en uitgeverijen ieder een rol spelen. De Popcoalitie is blij met de erkenning die de Raad voor Cultuur geeft voor de gidsfunctie die de poppodia en -festivals vervullen in stedelijke regio's. Als 'afnemers' koppelen zij 'acts' aan publiek en publiek aan 'acts'. Zij bieden ruimte aan opkomende artiesten en bands en aan nieuwe, afwijkende geluiden. Het culturele rendement en de betekenis in de keten van deze naar verhouding minimaal gesubsidieerde podia is groot.

Tegelijkertijd stellen wij vast dat de bijdrage die de podia en festivals nu ontvangen via de zogenaamde afnameregelingen van het Fonds Podiumkunsten niet voldoende is om serieus te kunnen investeren in programmering die daadwerkelijke talentontwikkeling mogelijk maakt. De huidige praktijk is vaak dat deze middelen worden aangewend om de kwaliteit van het programma op peil te houden in plaats van dat er daadwerkelijk geïnvesteerd kan worden in talent. In dit verband constateren wij dat de financiering van de poppodia en -festivals niet in verhouding is met de andere domeinen in de podiumkunsten. Dat de Raad een pleidooi houdt om een onderscheidende programmering en genres die buiten de traditionele canon vallen te ondersteunen, juichen wij dan ook toe. Ook onderschrijven wij het advies dat festivals meer verankerd moeten worden in het beleid. Dit moet dan wel complementair op de bestaande culturele infrastructuur gebeuren, niet als vervanging. Het Fonds Podiumkunsten zou extra middelen ter beschikking stellen om poppodia en -festivals meer experimentele programmaconcepten en multidisciplinaire programma's te kunnen laten ontwikkelen.

4. Cultuuronderwijs

Poporganisaties en poppodia spelen op veel plaatsen al een belangrijke rol spelen in het cultuuronderwijs. Het zijn laagdrempelige voorzieningen waar dj's, muzikanten en bands vlieguren kunnen maken, waar in allerlei vormen workshops worden gegeven, waar inspiratie en ideeën worden opgedaan, waar coaches actief zijn en waar muziekscholen of popacademies hun leerlingen laten optreden. Poporganisaties en poppodia fungeren als 'Talent-Hubs' en vervullen binnen de keten van de popmuziek een prominente rol in de talentontwikkeling. De extra impuls van 25 miljoen voor muziek in het basisonderwijs zal meer effect hebben als deze popcentra hierin actief betrokken worden. Zoals het ook voor de hand ligt muziek op de middelbare school en de popsector dichter bij elkaar te brengen.

5. Auteursrecht

De Raad voor Cultuur noemt in haar advies: *"Behalve particuliere eindgebruikers van culturele content, zijn er ook professionele gebruikers die digitale content (her)gebruiken voor commerciële doeleinden, voor wetenschappelijk onderzoek of voor onderwijsdoelstellingen. Sommige musea experimenteren met innovatieve technologie voor rondleidingen en online presentaties. De makers hiervan, veelal werkzaam in de creatieve industrie, hebben hier hoogwaardige digitale content voor nodig. Voor succesvol (her)gebruik van digitale content is het beschikbaar stellen van auteursrechtelijk vrije content in hoge resolutie onmisbaar [...] Stimuleer de ontwikkeling van digitale toepassingen om het publiek en andere gebruikers te bereiken. Zorg dat drempels voor digitalisering worden weggenomen, zoals auteursrechtelijke kwesties."*

Wij zijn van mening dat zeer terughoudend omgegaan moet worden met het creëren van uitzonderingen op het auteursrecht, zeker waar het categorale uitzonderingen betreft.

Tegenover iedere uitzondering staat immers een vermindering van inkomsten voor de rechthebbenden. Het is wenselijker en gepaster om in overleg met (vertegenwoordigers van) rechthebbenden het gebruik mogelijk te maken tegen een redelijke vergoeding.

6. Onderscheid popmuziek in cultuurbeleid

In het Nederlands cultuurbeleid valt popmuziek nog al eens tussen wal en schip. Juist omdat popmuziek een veelzijdig fenomeen is, worden specifieke knelpunten onvoldoende herkend. Ten onrechte wordt aan de hand van individuele, niet-representatieve voorbeelden `bewezen` dat steun bij internationalisering niet nodig is, en wordt gedaan alsof er bij de verspreiding van muziek op internet en andere media een *level playing field* is waarbij alle muziek evenveel kansen krijgt. De versnippering in podiumbeleid leidt tot een gebrek aan cohesie in talentontwikkeling. In de *Agenda Cultuur* is - ten onrechte - geen specifieke aandacht voor popmuziek en de specifieke knelpunten die voor deze sector gelden.

Ondanks dat de popmuziek is opgenomen in de topsector creatieve industrie, is er nog geen samenhangend beleid op het gebied van popmuziek. Een duurzame relatie tussen de overheid en de popmuzieksector kan leiden tot meer muziek, meer inkomsten voor artiesten en makers, lokaal geborgde talentontwikkeling, meer export van Nederlandse muziek en een florierende sector. Wij hopen met deze bijdrage een aanleiding gegeven te hebben voor een gesprek hierover.

Met vriendelijke groet,

Wilbert Mutsaers
Voorzitter Popcoalitie

CC: Ministerie EZ, Vaste Kamercommissies OCW en EZ, Raad voor Cultuur

De Popcoalitie is een samenwerkingsverband van een groot aantal organisaties uit de pop- en dancemuzieksector, waaronder 3FM/NPO; Buma Cultuur; Buma/Stemra; FNV-KIEM/BV Pop; Music Managers Forum (MMFnl); Ntb; NVPI (branchevereniging van de entertainmentindustrie); Open House; POPnl (het samenwerkingsverband tussen de twaalf provinciale popkoepels en die van de vier grote steden); Sena Uitvoerende Kunstenaars; Stichting Onafhankelijke Muziekproducenten (STOMP), Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF); Vereniging van Evenementenmakers (VVEM) en diverse muziekvakopleidingen.

Meer informatie: Robbert Baruch, robbert.baruch@bumastemra.nl, 06-25056699